

Yleisnäkymä näyttelystä. Esillä on Kirjapainokoulusta kertovien tekstien lisäksi opiskelijoiden oppinäytetöitä 1920-luvulta aina tähän päivään saakka. Lisäksi näyttelyssä voi tutustua graafisen alan tämän hetken koulutukseen. Esittelyvideon toiminnastaan ovat tuottaneet Taik, Metropolia ja Heltech.

Painavaa opetusta

Syksyllä 1919 käynnistyi graafisen alan ammattiopetus Suomessa. Aiemmin ammattioppi oli hankittu vähintään viisi vuotta kestäneen oppisopimuksen kuluessa työpaikoilla. Tällöin opetuksen taso vaihteli suuresti. Jotkut oppimestarit paneutuivat kouluttamiseen vakavasti, ja oppisopimusoppilaille annettiin ”teoriaopetusta” typografian perusteista sikäli, kun työtilanne salli. Useimmiten oppilaita käytettiin kuitenkin vain halpana työvoimana.

Teksti: Markku Kuusela | **Kuvat:** Päivälehdien museo

Kirjatyöntekijään aloitteesta ja sittemmin myös työnantajien ja faktoreiden tuella, alan ammattikoulutusta yritettiin käynnistää jo 1900-luvun alussa. Kuitenkin vasta vuonna 1919 oltiin niin pitkällä, että graafisen alan järjestelmällinen ammattikoulutus voitiin aloittaa.

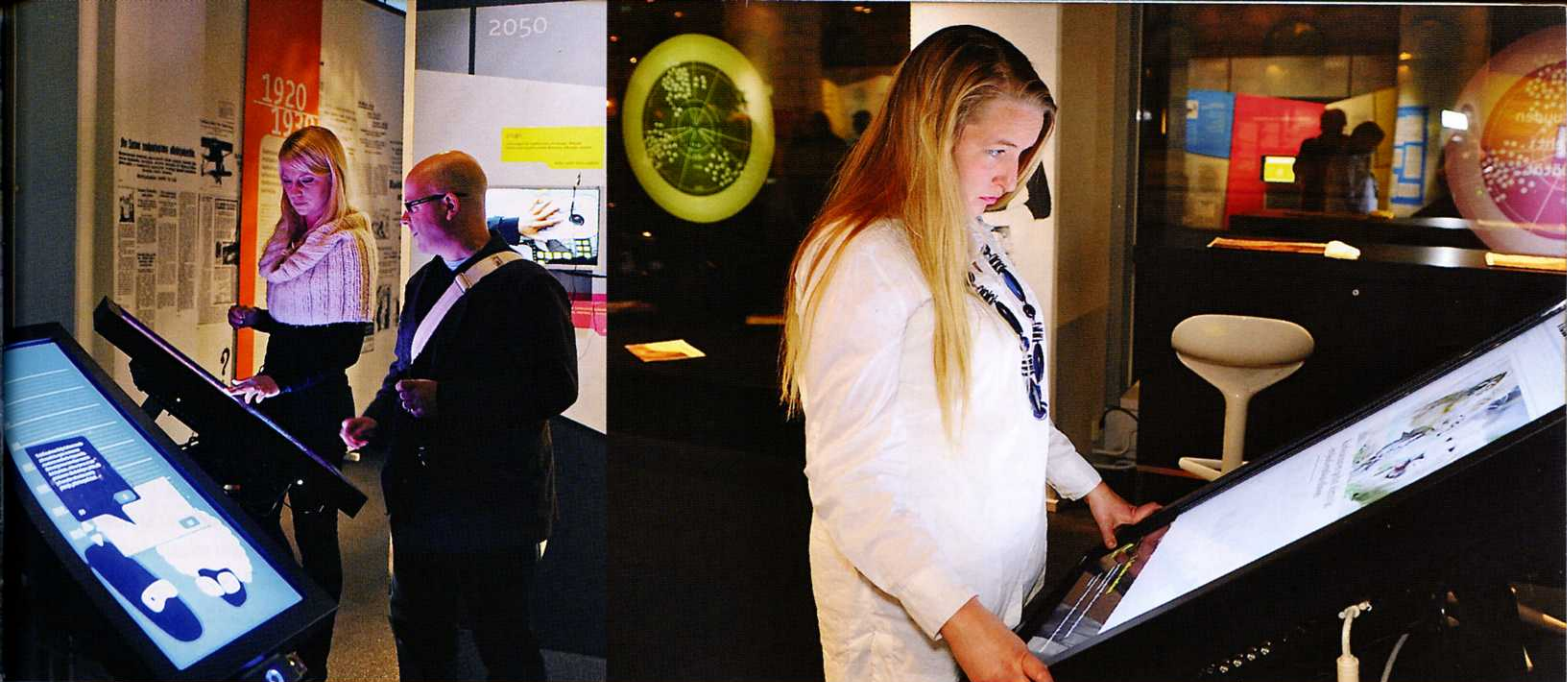
Alalle aikovat tekivät edelleen oppisopimuksen, mutta työviikon kuudesta työpäivästä yksi vietettiin koulussa. Teoria opetusta annettiin 32 viikon ajan ja koulupäivän pituuden ollessa 8–9 tuntia.

Oppisopimusoppilaat olivat oikeutettuja teoriaopetukseen kaikkialla Suomessa, mutta Helsinki oli ainoa kaupunki, jossa opetus oli järjestetty koulumuotoiseksi. Kesä-

kuukausina maaseutukaupungeista tulikin oppilasryhmiä muutaman viikon kestäville kursseille Helsinkiin. Näin paikattiin muualla maassa vallinnut teoriakoulutuksen puute.

Kirjapainokoulusta Heltechiin

Kirjapainokoulu liitettiin osaksi kaupungin ammattioppilaitosta vuonna 1924, ja seuraavana vuonna koulun nimi muutettiin Helsingin kaupungin kirjapainokouluksi. Sillä nimellä koulu tunnettiinkin aina 1960-luvun lopulle saakka, jolloin koulu muutti nykyisiin tiloihinsa Käpylään ja samalla se muuttui Käpylän ammattikouluksi.

Vuonna 1968 Käpylässä käynnistyi kaksivuotinen kuvanvalmistajan opintolinja. Seuraavana vuonna aloittivat niin ikään kaksivuotiset painajan ja tekstinvalmistajan opintolinjat. Kirjapainoalan ammattikoulutus oli siirtynyt työharjoittelujaksoja sisältävään ympärivuotiseen opetukseen. Sen rinnalla jatkui oppisopimusoppilaiden kursisuotoinen koulutus.

Juhlavuoden kunniaksi Päivälehdessä on järjestetty erikoisnäyttely Painavaa opetusta. Se on esillä museon Painokellarissa vanhaa kirjapainotekniikkaa esittelevässä miljöössä. Näyttelyssä kerrotaan Kirjapainokoulun tarina tähän päivään saakka. Koulun nimi on vuodesta 1999 lähtien ollut Helsingin tekniikan alan oppilaitoksen Käpylän koulutusyksikön painoviestinnän osasto (Heltech Käpylä).

Näyttelyn grafiikan ovat suunnitelleet ja toteuttaneet Heltechin ulkoasuntoteutus-opintolinjan opiskelijat. Näyttelyssä on esillä koulun opiskelijoiden opinnäytetöitä 1920-luvulta aina tähän päivään saakka. Graafisen alan koulutuksen tästä päivästä näyttelyssä kertoo videotykkiesitys, jossa Heltech, Metropolia ja Taik esittelevät omaa graafisen alan koulutustaan.

Painavaa opetusta on avoinna ti-su kello 11–17 ja esillä loppiaiseen 10.1.2010 saakka. Päivälehdessä museo sijaitsee Helsingin keskustassa Ludviginkatu 2–4:ssä. Näyttelyyn on vapaa pääsy ja siihen voi tilata niin ikään maksuttomia yleisöopastuksia numerosta 1225210.

Tulevaisuuden sanomalehti

Päivälehdessä museossa vietettiin 9.11.2009 Tulevaisuuden sanomalehti -näyttelyn avajaisia. Avajaisjuhlassa 120 vuotta täyttävän Helsingin Sanomien historia ja tulevaisuus kohtasivat, kun lehden perustaja Eero Erkko (näyttelijä Eero Enqvist) ilmestyi yllättäen paikalle.

Myös näyttelyssä tulevaisuutta lähestytään historian näkökulmasta. Jo Helsingin Sanomien edeltäjä Päivälehti syntyi sähköiseen maailmaan, jossa uskottiin käänteentekeväen telefoni-lehden mahdollisuuksiin.

Puhelimen jälkeen niin radio, televisio kuin internetkin ovat kaikki vuorollaan haastaneet painetun sanomalehden. Historia ei kuitenkaan tunne tapausta, jossa uusi media olisi kokonaan syrjäyttänyt vanhan. Sen sijaan mediat ovat muuttuneet, kehittyneet ja alkaneet täydentää toisiaan.

Vuonna 2009 reaaliaikaiset nettisovellukset ja mobiilit käyttöliittymät ovat arkipäivää. Tulevaisuuden odotetaan kuuluvan sähköisille lukualustoille ja tulostuspinnoille.

Museossa voi verrata paperi-, netti- ja digilehden ominaisuuksia sekä testata uusimpia mobiililaitteita ja ereader-uutuuksia.

Mutta miltä sanomalehti näyttää kaukaisemmassa tulevaisuudessa -vuonna 2020, 2030 tai 2050?

Päivälehdessä museo on haastanut maamme johtavat asiantuntijat vastaamaan sanomalehden tulevaisuutta koskeviin kysymyksiin.

Myös museovieraan toivotaan ottaa kantaa tulevaan! Kaikki näkemykset tallennetaan ainutlaatuisen Ennakointikarttaan; interaktiiviseen installaatioon, joka muuttuu ja elää kävijäpalautteen mukaan.

Luetko sanomalehtesi tulevaisuudessa silmälaseilta, kodin seinäpinnoilta vai saatko uutiset kenties suorana tiedonsiirtona aivoihisi? Milloin voit myös maistaa, haistaa tai tuntea uutiset?

Koostavatko koneet uutisraporttisi vuonna 2040? Säilykö paperinen sanomalehti?

Painavaa opetusta -näyttelyn tunnuksista järjestettiin suunnittelukilpailu, johon ottivat osaa Heltechin opiskelijat. Kuvassa kilpailun voittanut työ, jonka ovat suunnitelleet Jukka-Pekka Hiltunen ja Kiira Kuusisto.